

Vesterborg, den 31. maj 2016

Åbent brev til:

**Klima-, Energi- og Forsyningsminister Lars Christian Lilleholt
Folketingets Klima- Energi- og Forsyningsudvalg**

Kære Lars Christian Lilleholt og Folketingets Klima-, Energi- og Forsyningsudvalg,

Klima-, Energi- og Forsyningsministerens udmelding om at genforhandle energiforliget fra 2012 med henblik på at droppe kystnære havvindmølleparker vækker forhåbning om, at vi også i fremtiden kan bevare vor blå natur og kyststrækninger med deres rekreative værdier.

Det havde naturligvis været helt ideelt, at argumenterne ikke var af økonomisk karakter, men at ministeren i stedet havde lyttet til de mange høringssvar og indsigelser mod ødelæggelse af vore kyststrækninger og tilhørende baglande, herunder Akademirådets Landskabsudvalgs høringssvar og indsigelse mod planerne om etablering af kystnære havvindmølleparker:

”Havvindmøller

Havet og udsigten til horisonten tilhører os alle. Horisonten udgør en umistelig kvalitet, som repræsenterer det mest uforandrede naturfænomen i et ellers gennemkultiveret landskab. Akademirådets Landskabsudvalg anbefaler derfor kraftigt, at havvindmøllerne placeres langt ude på havet, at de er uden for synsvidde fra land.

Havvindmøller placeret tæt på kysterne forringer den oplevelsesmæssige værdi af både kystlandskaber, kystlinje og horisont. Når argumenterne for en kystnær placering alene begrundes i energi- og anlægsøkonomiske forhold, finder udvalget, at det er udtryk for en uambitiøs energipolitik uden tanke på og respekt for det samfundsmæssige tab af naturkvalitet og æstetik.”

Bedre og mere rigtigt kan det ikke udtrykkes!

Efter at have konfereret med Naturstyrelsen kan konstateres, at høringssvar og indsigelser sander fuldstændigt til i forbindelse med udarbejdelse af VVM-redegørelser knyttet til de planlagte kystnære havvindmølleparker. Høringssvar og indsigelser når derfor ikke det politiske-/forvaltningsmæssige niveau, der skal træffe endelig beslutning om planernes videre forløb. Dette er helt utilfredsstillende i et demokratisk samfund.

De statslige kystnære havvindmølleparker omfatter jf. det korrigerede energiforlig 350 MWH formentlig fordelt på to parker. EnerginetDK er udpeget til eventuel bygherre.

Situationen bliver endnu mere grotesk, når der samtidig foreligger kystnære havvindmølleplaner under Åben-dør-Princippet omfattende 450 MWH, vel at mærke projekter, der i 2016 ligger uden for politikernes beslutning. Energistyrelsen alene kan i 2016 godkende disse projekter.

Vore nabolande har erkendt, at denne placering er den eneste rigtige. Det burde være en øjenåbner, at DONG allerede har bygget én stor havvindmøllepark i den tyske del af Nordsøen og er i gang med at bygge den næste. Desuden skal DONG i gang med at bygge en stor havvindmøllepark 120 øst for England ude i Nordsøen.

Vor konklusion har hele vejen igennem været: **Ud i Nordsøen med vindmølleparkerne, gerne under horisonten.** Hvilket også fremgår af nedennævnte høringsvar til Naturstyrelsen.

Modstanden og indsigelserne herfra omfatter således godt 5.000 sejlede familier, beboere og virksomheder, i alt ca. 20.000 enkeltpersoner.

Vore indsigelser og detaljer fra planprocessen fremgår af nedenstående høringsvar.

Med venlig hilsen

Flemming Caspersen
Kragenæs Sejlklub

På vegne af:

Kragenæs Sejlklub og en række danske sejlklubber

V/Flemming Caspersen, formand Kragenæs Sejlklub, mf.caspersen@newmail.dk, telefon: 24620442.

Danmarks Fritidssejler Union

Formand Bent Hansen, bent@baph.dk, telefon: 26393521.

Omø Beboer & Grundejerforening

Formand Dorthe Winther, dw@danske-smaaoer.dk, telefon: 58199183.

Vejrø Gruppen

Administrerende Direktør Lea Lohse, ll@vejroe.dk, telefon: 30306184.

.....

Kragenæs Sejlklubs høringsvar af 8. februar 2016

.....

Fra: Margit & Flemming [<mailto:mf.caspersen@newmail.dk>]

Sendt: 8. februar 2016 20:12

Til: 'Naturstyrelsen'

Cc: Tobias Grindsted (togri@nst.dk)

Emne: SV: Ny høring af Smålandsfarvandet Havmøllepark VVM - høringsfrist 8. februar 2016 - J.nr. NST 131-00194

Til Naturstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø

Ref.:

- a. Kragenæs sejlklubs høringsvar af 22. september 2015
- b. NST e-mail af 14. december 2015
- c. Sammenfatning af 2. offentlige høring 15. juli til den 23. september 2015
- d. VVM for Smålandsfarvandet Havmøllepark, j.nr. NST-131-00194
- e. VVM for Smålandsfarvandet Havmøllepark, j.nr. NST-131-00172

Bilag: 1. Kort over Vestlige Smålandsfarvand med rekreative sejlruiter (Vedhæftet).

Generelt skal Kragenæs Sejlklub anføre, at de tyske planer i Nordsøen samt DONG's nuværende og planlagte aktiviteter med store havvindmølleparker i den tyske del af Nordsøen, heraf Borkum Riff 1 allerede taget i brug i efteråret 2015, samt planlægningen af "verdens største havvindmøllepark", Hornsea Projekt One, 120 kilometer fra den engelske kyst burde give stof til eftertanke for både politikere og embedsmandsværket til at ændre energiforliget fra 2012, således at indre danske farvande friholdes helt for kystnære havvindmølleparker.

Kragenæs Sejlklub har i ref. a. afgivet omfattende høringsvar sammen med flere danske sejlklubber samt sejlere under Danmarks Fritidssejler Union. Høringsvaret er således afgivet på vegne af 5.000 danske sejlerfamilier. Nærværende høringsvar afgives af samme kreds af sejlere.

NST har i ref. b. udsendt VVM-rapporten i ref. c. med sammenfatning af 2. offentlige høring for perioden 15. juli til 23. september 2015 i fornyet høring med svarfrist den 8. februar 2015.

Det er bekymrende, at vore indsigelser fuldstændig tilsidesættes og fejes ind under energiforliget fra 2012 med senere ændringer i 2013. Naturstyrelsen og Energistyrelsen har efter det oplyste vurderet, at der ud over sammenhængen mellem sortænder og størrelsen af havvindmølleparken ikke er fremkommet andre høringsvar, der giver anledning til ændringer i VVM-redegørelsen.

Kragenæs sejlklub har i ref. a. gjort opmærksom på problemerne omkring det visuelle, især hvis myndighederne skulle give tilladelse til at etablere såvel Smålandsfarvandet Havvindmøllepark og

Omø-Syd havvindmøllepark. **De kumulative effekter** er betydelige og problematiske, hvorfor Kragenæs Sejlklub må fastholde, at der udarbejdes en samlet VVM-redegørelse for de to vindmølleparker. VVM-redegørelser bør ligeledes udarbejdes under hensyn til valg af møllestørrelse og dermed især antallet af møller.

Der er faktuelle fejl i den fornyede VVM-redegørelse: Nordlollands Kyst er ikke nævnt som **visuel problematik** i forhold til nærhed til de nævnte havvindmølleparker, og det på trods af, at Nordlollands kyst ligger nærmere parkerne end både Fejø og Femø.

Omkring **Turisme og rekreative** anføres, at der i vurderingen af fritidssejlsads er inddraget informationer fra HAZID workshop med deltagelse af en repræsentant fra lystsejlerne (undertegnede). Til dette skal jeg oplyse, at EnerginetDK og Rambøll A/S overhovedet ikke var lydhøre overfor Kragenæs Sejlklubs indsigelser. Henvisningen til repræsentation for fritidssejlerne kan derfor ikke bruges som argument for at undlade at ændre projektet.

Har COWI overtaget Rambøll A/S opgave vedrørende VVM-redegørelse i dette projekt?

VVM-redegørelsen nævner, at etablering af vindmølleparken kun har ubetydelig indflydelse på fritidssejlsadsen i området. Etablering af parken har i allerhøjeste grad indflydelse på fritidssejlsads, al den stund, at parkområdet i etableringsområdet er fuldstændig lukket for trafik. De etablerede møller vil desuden have betydelig indflydelse på fritidssejlsadsen, specielt for sejlførende fartøjer.

Kragenæs Sejlklub kan desuden konstatere, at Energistyrelsens krav om 4 kilometers afstand mellem Smålandsfarvandet Havvindmøllepark og Omø-Syd Havvindmøllepark ikke er indarbejdet i de nuværende projektplaner. Hvorfor ikke?

Nærværende hørings svar skal ses i fuld sammenhæng med Kragenæs hørings svar, ref. a., af 22. september 2015, hvorfor dette hørings svar gengives i fuld omfang nedenfor i denne e-mail. Således skal Kragenæs Sejlklub anmode Naturstyrelsen om at nærlæse det samlede hørings svar med forventning om, at Naturstyrelsen og Energistyrelsen revurderer og imødekommer vore indsigelser mod ødelæggelsen af natur og rekreative indre danske farvande med tilhørende kystområder.

For fuldstændigheden skyld suppleres tidligere fremsendte kortudsnit over Nordsøen og Smålandsfarvandet med en kopi af søkort over Smålandsfarvandet med de mest benyttede fritidssejlsadsruter i området. EnerginetDK har tidligere modtaget et tilsvarende rute kort i forbindelse med HAZID mødet i februar 2013 på Klarskovgård.

Med venlig hilsen
Kragenæs Sejlklub

Flemming Caspersen
Formand

.....

Kragenæs Sejlklubs høringsvar af 22. september 2015

.....

Fra: Margit & Flemming [<mailto:mf.caspersen@newmail.dk>]

Sendt: 22. september 2015 22:13

Til: 'Naturstyrelsen'; 'nst@nst.dk'

Emne: Smålandsfarvandet Havvindmøllepark - Høringsvar 2. offentlighedsfase, herunder VVM-rapport. - J.nr. NST-131-00172

Til Naturstyrelsen

Haraldsgade 53

2100 København Ø

Journalnummer: NST-131-00172

Ref.: a. Naturstyrelsens skrivelse af 13. juli 2015.
b. Borgermøde på Conferencecenter Kobæk Strand den 1. september 2015.
c. VVM-redegørelse og miljørapport, del 4: Sammenfatning og konklusion.

Bilag: 1. Kort over Vestlige Smålandsfarvand (Vedhæftet).
2. Kort over Nordsøen m. danske og Tyske havvindmølleprojekter. (Vedhæftet).

Høringsvaret sendes på e-mail til: nst@nst.dk.

Kragenæs Sejlklub afgiver nedenstående høringsvar, som også efter bemyndigelse fremsættes på vegne af Danmarks Fritidssejler Union (DFU) samt en række danske sejlklubber. 5000 danske sejlene **familier** står dermed bag dette høringsvar.

Generelt

- Kragenæs Sejlklub finder etablering af kystnære vindmølleparker i indre danske farvande værende **helt absurde** og i særdeleshed i den vestlige del af Smålandsfarvandet, som er beliggende centralt i Syddanske Øhav omfattende strækningen fra Stevns syd om Sjælland og Fyn op til Vejle Fjord. Dette område er det største sammenhængende og mest attraktive område til fritidssejlads i Danmark. Havvindmølleprojekterne kolliderer endvidere med den fremlagte vækstplan for kystnær turisme, og vil i øvrigt bidrage til at ødelægge et af de bedste lystsejlerfarvande i Europa.
- De tænkte placeringer af kystnære havvindmøller sker på vanddybder, som er mest attraktive og anvendte for den rekreative fritidssejlads.
- Specielt kystnære havvindmølleparkprojekter med indsyn fra flere kyststrækninger kompasset rundt bør tages helt ud af planlægningen.

- Den fremlagte VVM-rapport for Smålandsfarvandet Havvindmøllepark må anses som værende helt utilstrækkelig, når der stadig er mulighed for, at havvindmølleparken Omø-Syd kan etableres i samme del af Smålandsfarvandet.
- Kragenæs Sejlklubs høringssvar og indsigelser vil derfor være gældende for begge projekter i Smålandsfarvandet. De kystnære havvindmølleprojekter i Smålandsfarvandet, ”Smålandshavet Havvindmøllepark” og ”Omø-Syd Havvindmøllepark” omfatter et samlet område på knap **100 kvadratkilometer**. (Se vedhæftede kort).
- VVM-redegørelsens konklusion om påvirkninger som følge af Smålandsfarvandet Havvindmøllepark (Marine forhold) for så vidt angår rekreative forhold og sejladsforhold, hvor påvirkninger i såvel anlægsfase, som driftsfase og afviklingsfase er vurderet som ”ubetydelig” er uden hold i virkeligheden. Dette skyldes, at AIS-registreringer af trafikken i området stort set ikke omfatter den rekreative lystbådssejlads. Kun meget få lystfartøjer har installeret AIS. Påvirkningerne af den rekreative lystbådssejlads vurderes at være væsentlig i alle tre faser. Første offentlighedsfase og udarbejdelse af HAZID-rapporter (Kortlægning og imødegåelse af faremomenter under etablering og drift) som et led i udarbejdelsen af VVM-rapporterne viser, at myndighedernes kendskab til fritidssejlads i indre danske farvande nærmest er ikke eksisterende.
- De fremlagte AIS-registreringer for fritidssejlere er således direkte vildledende.

Kragenæs Sejlklubs indsigelser/kommentarer til projekter med kystnære havvindmølleparker i Smålandsfarvandet

1. Kragenæs Sejlklub ser med bekymring på udviklingen af projekter til placering af kystnære havvindmøller i indre danske farvande, herunder i store dele af det vestlige Smålandsfarvand med vindmølleparkerne ”Smålandshavets Havvindmøllepark” og ”Omø-Syd Havvindmøllepark”.
2. Sejlklubbens betænkeligheder er også gengivet i de tilbagesvar, klubben har afgivet i forbindelse med deltagelse i HAZID-møder i 2013 og 2014 i forbindelse med identifikation og imødegåelse af faremomenter under etablering og drift.
3. Det skal understreges, at Kragenæs Sejlklub har placeret sig ”oppe i helikopteren”, når det gælder den fremtidige udnyttelse og udvikling af det fantastiske rekreative turisme- og sejladsområde som omfatter ”Syddanske Øhav”, dvs. hele strækningen fra Stevns syd om Sjælland, nord om Langeland, syd om Fyn samt Lillebælt op til Vejle Fjord. Smålandshavet er placeret centralt i ”Syddanske Øhav” og tiltrækker et meget stort antal sejlene turister i lystfartøjer hvert år fra især Danmark, Tyskland og Sverige.
4. Alene i Bøgestrømmen passerer mere end 25-30.000 lystfartøjer hvert år. Fortrinsvis i månederne juni-juli-august. Og der er som bekendt adskillige adgangsveje til Smålandsfarvandet: Langelandsbæltet, Storebælt, Lundeberg Bælt, Guldborgsund, Grønsund og Bøgestrømmen. Sejlere fra hele Danmark, det øvrige Scandinavien og Tyskland søger hver sommer mod et af Europas bedste sejlervande, nemlig ”Syddanske Øhav” og dermed også Smålandsfarvandet. Sejlklubberne ved Smålandsfarvandet og i

umiddelbar tilknytning hertil bidrager naturligt også til lystsejladsen i Smålandsfarvandet. Sydstævnekredsen under Dansk Sejlunion omfatter således 4256 medlemmer.

Tyske sejlsportsorganisationer har adskillige gange kåret Syddanske Øhav til et af Europas bedste farvande til fritidssejlads. Smålandsfarvandet besejles af mange tyske lystsejlere samt svenske, norske og hollandske lystsejlere. Sejlads syd om bl.a. Lolland-Falster er ikke nær så attraktiv som sejlads i Syddanske Øhav - og dermed sejlads i Smålandshavet.

5. Det skal i den forbindelse bemærkes, at kun knap 38% af fritidssejlerne vurderes at være organiseret i en klub under Dansk Sejlunion.
6. Med en etablering af Smålandshavet Havvindmøllepark etableres der en effektiv spærring for fri sejlads i Vestlige Smålandshav. Etableres ”Omø Syd” også, bliver ”Proppen i Hullet” (omtalt i forbindelse med HAZID-rapport for Smålandshavets Havvindmøllepark og Omø-Syd Havvindmøllepark) væsentlig større og vil stort set sætte en stopper for den E-W gående lystfartøjers sejlads i Smålandshavet. Endvidere vil en eller to havvindmølleparker spærre af for al SE-NW gående sejlads til og fra N-spidsen af Langeland over og om Omø Stålgrunde fra Kragenæs, Vejrø, Fejø, Femø, Askø, Bandholm og Sakskøbing. Også N-gående sejlads til og fra Stignæs fra Ståldybet vil blive kraftigt berørt.
7. DW-ruten, hvor sejlerne kun må sejle på tværs, og de trafikregulerede ruter i Langelandsbæltet og Storebælt giver i forvejen begrænsninger for lystsejlads i området. Med etablering af en eller to havvindmølleparker i det vestlige Smålandsfarvand presses fritidssejladsen naturligt ud mod disse tvangsruiter i Storebælt og Langelands Bæltet.
8. Etablering af havvindmølleparker i bl.a. Smålandsfarvandet vil som tidligere nævnt være i direkte konflikt med regeringens vækstplan for kystturisme i Danmark og dermed direkte ødelæggende for det rekreative og erhvervsmæssige potentiale, som kommunerne rundt om Smålandshavet har så stort behov for at udnytte. Turismen og turistudviklingen på øerne i Smålandsfarvandet vil lide ubodelig skade. Det gælder specielt øerne Vejrø, Omø, Agersø, Fejø og Femø.
9. Tyske sejlsportsorganisationer har adskillige gange kåret Syddanske Øhav til et af Europas bedste farvande til fritidssejlads. Smålandsfarvandet besejles af mange tyske lystsejlere samt svenske, norske og hollandske lystsejlere. Sejlads syd om bl.a. Lolland-Falster er ikke nær så attraktiv som sejlads i Syddanske Øhav - og dermed sejlads i Smålandsfarvandet.
10. Det samlede antal vindmøller i de to havvindmølleområder (i værste fald op mod 130 vindmøller) og ikke mindst størrelsen af møllerne vil betyde, at beboere og turister på flere hundrede kilometers kyststrækning på Sydsjælland, Lolland, Nordfalster, Langeland og dele af Østfyn samt øerne i Storebælt og Smålandshavet vil få udsigt til en skov af store vindmøller. En udsigt som også vil være meget markant i baglandet på de omtalte kyststrækninger.
11. Smålandshavet er et fantastisk naturområde med stor rekreativ værdi både for danskere og for turister. Havvindmøller bør derfor generelt placeres, hvor kun én kyststrækning skæmmes, f.eks. på den jyske vestkyst, hvor fritidssejlads naturligt også er meget begrænset.

12. Etablering af kystnære havvindmølleparker i vestlige Smålandsfarvand vurderes også at være problematisk i forhold til Natura 2000 områderne i Storebælt/Agersø/Omø samt nord for Lolland.
13. Lystsejlads i havvindmølleområder må betegnes som uinteressant. Især for sejlbåde begrænses bevægelsesfriheden, dels på grund af turbulens og dels som følge af, at sejlbåde på kryds har behov for krydsben på adskillige sømil. Etablering af korridorer i vindmølleparkerne til "tvangssejlads" vil derfor ikke være en tilfredsstillende løsning.
14. Jeg har **tidligere** i forbindelse med HAZID-arbejdet fremsendt et foto af søkort nr. 142 STOREBÆLT S-lige del, hvor de allermest anvendte ruter for lystfartøjer er indtegnet sammen med placeringen for "Smålandshavets Havvindmøllepark" (Pink afgrænsning) samt placeringen af Omø-Syd (Grøn afgrænsning). Fotoet illustrerer således meget tydeligt de kommende problemer for den sejlende turisme. Den mest anvendte rute for besejling af Lolland Kommunes øer i Smålandshavet med tilhørende havne: Ståldybet-Omø Stålgrunde-Store Bælt-Lundeborg Bælt lukkes helt i en byggeperiode på mindst 3-4 år og vil under drift være lidet attraktiv for især sejlbådssejlads, blandt andet p.g.a. turbulens fra vindmøllerne. Sejlbåde på kryds anvender krydsben på adskillige sømil. Med andre ord ikke sejlads i lige linier fra punkt A til B, men sejlads i store havområder fra punkt A til B.
15. Det er Kragenæs Sejlklubs vurdering, at forudsætningerne for etablering af kystnære havvindmøller må være ændret betydeligt med den nylig indgåede aftale om etablering af Horns Rev III, hvor svenske Vattenfall tilbyder en pris afregningspris på 77 øre pr. kwh. Etablering af havvindmøller ude i Vesterhavet/Nordsøen må kunne erstatte mange vindmøller på land og kystnære havvindmøller i indre danske farvande.
16. Jeg vedhæfter ligeledes et kort over de danske vindmøllers placering og kommende placering på Horns Rev i Vesterhavet/Nordsøen. Af samme kort fremgår de tyske planer om etablering og udbygning af havvindmølleparker på stort set hele den tyske fastlandssokkel i Nordsøen. Danmark er ikke kun bagud på point efter min vurdering! Se vedhæftede kort.
17. Kragenæs Sejlklub er af den opfattelse, at Smålandsfarvandet har potentiale til udvikling af et maritimt turismecentrum midt i Syddanske Øhav. Det vil kræve en satsning med oprustning og udbygning af lystbådehavnene rundt om Smålandsfarvandet og på vore øer med tilhørende faciliteter som gode sandstrande, spise- og overnatningsfaciliteter. I det hele taget oplevelsesmuligheder, der får den sejlende turisme til at vælge flere sammenhængende overnatninger i havnene. En sådan oprustning vil også kunne tiltrække flere ikke sejlende turister store dele af året Denne satsning vil hensigtsmæssigt skulle ske i samarbejde med alle kommunerne rundt om Smålandsfarvandet og dermed den østlige del af Syddanske Øhav, koordination af markedsføring, fælles brochurer osv., ligesom samarbejdet i Baltic Sailing vil kunne udbygges.
18. Og endelig sidst, men væsentligst:
Det er Kragenæs Sejlklubs vurdering, at med indgåelsen af aftalen med svenske Vattenfall om opførelse af Horns Rev 3 vest For Esbjerg med en afregningspris på 77 øre pr. KWH falder et af de væsentligste argumenter for etablering af kystnære havvindmølleparker faldet bort.

Afregningsprisen for Horns Rev 3 er som tidligere annonceret præcis den samme pris som forudsættes i statens udbud af de 6 områder til prækvalifikation i forbindelse med opførelse af kystnære havvindmølleparker i indre danske farvande, nemlig 77 øre pr. KWH. (Senere korrigeret til 70 øre pr. KWH!).

Etablering af havvindmølleparker ude i Vesterhavet/Nordsøen kan erstatte mange vindmøller på land og gøre etablering af kystnære havvindmølleparker i indre danske farvande helt overflødig.

Hovedkonklusion og anbefaling:

Etablør havvindmølleparkerne i Vesterhavet/Nordsøen i stedet for at ødelægge vore rekreative fritidssejlsområder i indre danske farvande!

Med venlig hilsen
Kragenæs Sejlklub

Flemming Caspersen
Formand

Søværgerne 28
4953 Vesterborg
Telefon: 24620442
E-mail: mf.caspersen@newmail.dk